

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.03.1963, sp. zn. 8 Tz 15/63, ECLI:CZ:NS:1963:8.TZ.15.1963.1

Číslo: 40/1963

Právní věta: Akonáhle páchatelom spôsobená škoda je nižšia ako 5000,- Kčs, nemôže byť jeho konanie v žiadnom prípade posúdené ako trestný čin poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 tr. zák., ale mohlo by byť posúdené ako previnenie podľa § 16 odst. 2 zák. č. 38/1961 Zb., keby páchatel z nedbanlivosti svedčiacej o jeho nezodpovednom postoji k socialistickému vlastníctvu, alebo by mohlo ísť o priestupok proti socialistickému spolunažívaniu podľa § 19 zák. č. 60/1961 Zb. Pokiaľ škodu spôsobilo viac páchatelov z nedbanlivosti, je možno pričítať jednotlivým páchatelom iba škodu, ktorú každý z nich zavinil, pričom je treba sčítať všetky škody zavinené a spôsobené tým istým skutkom, aj keď boli spôsobené na rôznych veciach patriacich k majetku v socialistickom vlastníctve (na vozidlách, telekomunikáciách apod.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.03.1963

Spisová značka: 8 Tz 15/63

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Adhezní řízení, Doprava, Náhrada škody, Poškození majetku v socialistickém vlastnictví, Přestupky, Provinění, Škoda, Vrácení věci prokurátovi k došetření

Předpisy: 141/1960 Sb. § 10 38/1961 Sb. § 16 60/1961 Sb. § 19 140/1961 Sb. § 35

§ 137

§ 221 141/1961 Sb. § 2

§ 228

§ 58

§ 59

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava-vidiek boli obvinení H. a S. uznaní vinnými, že H. 6. decembra 1961 pri obci Veľký Biel predbiehal nákladným autom ŠPZ BD 72-13 pred ním idúce auto v čase, keď sa v blízkosti nachádzalo protismerné nákladné auto ŠPZ BD 07-35 riadené S., ktorý hoci videl auto predbiehať ešte v čase, keď mohol pozvoľna zabrzdíť, tak neurobil a prudko zabrzdil až v krátkej vzdialenosti od protiidúcich áut. Následkom toho dostalo auto riadené obvineným S. na mokrej vozovke šmyk a došlo ku zrážke týchto vozidiel, pri ktorej A. bol spôsobený otras mozgu a ďalšie zranenie s dobou práceneschopnosti 7 týždňov, na vozidle ŠPZ BD 72-13 Okresnej správy štátnych ciest Bratislava-vidiek bola spôsobená škoda vo výške 801,05 Kčs a na aute ŠPZ BD 07-35

ČSAD Galanta škoda vo výške asi 4500,- Kčs. Toto konanie obvinených bolo posúdené jednak ako trestný čin ublíženia na zdraví z nedbanlivosti podľa § 224 odst. 1 a 2 tr. zák., jednak ako trestný čin poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve z nedbanlivosti podľa § 137 odst. 1 tr. zák.

Za tieto trestné činy bol obom obvineným podľa § 224 odst. 1 tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 tr. zák. uloženým úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 mesiacov u každého z nich, pričom podľa § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. bol im výkon trestu podmiennečne odložený, a to so skúšobnou lehotou na 1 rok u každého z nich. Podľa § 228 odst. 1 tr. por. bola poškodená strana Okresná správa štátnych ciest Bratislava-vidiek odkázaná s nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných.

Najvyšší súd na sťažnosť pre porušenie zákona, podanú predsedom Najvyššieho súdu tento rozsudok dotyčne oboch obvinených v celom rozsahu zrušil a vrátil vec okresnému prokurátorovi pre Bratislavu-vidiek na došetrenie.

Z odôvodnenia:

Podľa § 2 odst. 5 tr. por. postupujú orgány činné v trestnom konaní, teda aj súdy tak, aby bol zistený skutočný stav veci a pri svojom rozhodovaní z neho vychádzajú. Objasňujú s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace proti obvinenému i okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech a vykonávajú v oboch smeroch dôkazy nevyčkávané návrhy strán, pričom sú povinné preskúmať a všetkými dosiahnuteľnými dôkazmi overiť všetky okolnosti prípadu.

V danom prípade takto okresný súd nepostupoval predovšetkým dotyčne zažalovaného trestného činu poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 odst. 1 tr. zák. u oboch obvinených. Predpokladom trestného činu poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 tr. zák. je okrem ďalších znakov v tomto ustanovení uvedených, že páchatel spôsobí väčšiu škodu. Keďže podľa § 16 odst. 2 zákona č. 38/1961 Zb. sa dopustí previnenia proti majetku v soc. vlastníctve ten, kto z nedbanlivosti svedčiacej o neodpovednom postoji k socialistickému vlastníctvu na takom majetku spôsobí škodu neprevyšujúcu sumu 5000,- Kčs, je zrejmé, že trestného činu poškodzovania majetku v soc. vlastníctve podľa § 137 tr. zák. sa môže dopustiť len ten, kto svojím konaním, ktoré má aj všetky ďalšie zákonné znaky tam uvedené, spôsobí škodu 5000,- Kčs prevyšujúcu. Akonáhle páchatelom spôsobená škoda je nižšia ako 5000,- Kčs, nemôže byť jeho konanie v žiadnom prípade posúdené ako trestný čin poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 tr. zák., ale mohlo by byť posúdené ako previnenie podľa § 16 odst. 2 tr. zák., keby páchatel konal z nedbanlivosti svedčiacej o jeho nezodpovednom postoji k socialistickému vlastníctvu, alebo by mohlo ísť o priestupok proti socialistickému spolunažívaniu podľa § 19 zák. č. 60/1961 Zb.

Keby bol okresný súd z týchto úvah vychádzal, bol by musel predovšetkým zistiť skutočnú škodu, ktorá bola obvineným spôsobená. To však okresný súd neučinil a v súlade s obžalobou sa len uspokojil s úplne nedostatočnými zisteniami v prípravnom konaní o výške spôsobenej škody, lebo údaje poškodených podnikov sa v danom prípade neukazujú byť úplne spoľahlivým podkladom pre správne zistenie skutočnej výšky spôsobenej škody. Obvinený H. sám pri svojom výsluchu v deň autohavárie odhadoval škody spôsobené na ním riadeným aute asi na 200,- Kčs a popísal tam škody na tomto aute spôsobené.

V spise chýba záznam vyšetrovateľa o prehliadke vozidla ihneď po havárii. Pod čís. 1. 26 je v spise založený list Okresnej správy štátnych ciest Bratislava-vidiek z 9. januára 1962, kde je popísaná škoda spôsobená na aute Tatra 111 v určitom smere odchylné od údajov obvineného H. a je tam uvedené, že celkový náklad opravy činí 1493,- Kčs. Z tejto sumy potom aj vychádzal okresný prokurátor v obžalobe bez toho, že by sa v dôvodoch obžaloby zaoberal s obranou obvineného H., že

podľa neho nie je škoda 1493,- Kčs, ale najviac 500,- Kčs. Na hlavnom pojednávaní však zástupca uvedeného podniku uviedol, že celková škoda bola vyčíslená v sume 1493,- Kčs, že však sú v nej započítané aj také opravy, ktoré nie je možné pripočítavať na farchu obvineného (je tým zrejme mienený len obvinený H.). Beztoho, že by to nejako bližšie rozviedol uviedol, že preto podnik požaduje na úhradu sumu celkom 801,03 Kčs.

Už z týchto odchylných údajov o výške spôsobenej škody, na aute náležiacom spomínanému národnému podniku je zrejmé, že mala byť ďalším došetrením zistená skutočná škoda na uvedenom aute spôsobená. Nespoľahlivosť všetkých doterajších údajov o výške škody na tomto aute spôsobenej je ešte viac zrejma vzhľadom na obsah hore uvedenej zprávy národného podniku Okresná správa štátnych ciest Bratislava-vidiek z 11. marca 1963, kde sa výška tomuto podniku spôsobenej škody uvádza odchyľne od všetkých predchádzajúcich údajov sumou 416,- Kčs.

Obdobná je situácia dotyčne škody spôsobenej na aute Garant.

Ani v tomto prípade nebola do spisu založená nejaká písomnosť o objektívnom zistení škody spôsobenej na tomto automobile. Neuvádza to vo svojej výpovedi ani obvinený S., ktorý len uvádza, že podľa jeho predbežného odhadu bola na aute spôsobená škoda vo výške asi 3000,- - 4000,- Kčs. V spise je ďalej založená zpráva ČSAD v Seredi zo 4. januára 1962, v ktorej je uvedené, že vozidlo Garant bolo poškodené v prednej časti a malo ohnutý rám, že opravu zadali ČSAD Piešťany ako generálnu opravu s tým, že násilne poškodené časti im budú účtované mimo štátnej jednotnej ceny generálnych opráv. Podľa tejto zprávy oprava ešte provedená nebola a podnik oznámil len odhad škody vo výške 4500,- Kčs. V návrhu na konečné opatrenie na č. 1.40 je uvedené, že na aute Garant bol pokrivený pravý predný blatník, obidva reflektory rozbité, poškodená acepumpa, poškodený obal setrvačnikov a pokrivené chasis. Aj tam bola uvedená suma 4500,- Kčs. Tento údaj bol potom prevzatý do obžaloby. Na hlavnom pojednávaní potom zástupca poškodeného podniku ČSAD Sereď prehlásil, že nevie, či vozidlo bolo zatiaľ opravené, že však predbežná škoda činí asi 4500,- Kčs. V záverečnom slove však uviedol, že ich podnik náhradu škody neuplatňuje a že obvinený S. je dobrým a svedomitým pracovníkom, ktorý je zapojený do socialistickej súťaže.

Je potrebné zdôrazniť, že oboch obvinených je potrebné činiť zodpovednými za škodu spôsobenú na obidvoch vozidlách (komunikačných zariadeniach atď.), akonáhle sa zistí ich zavinenie a že je teda správne sčítať škodu spôsobenú na obidvoch vozidlách aj pre posúdenie, či obvinení spôsobili škodu vyššiu ako 5000,- Kčs. Keďže sa však ukázal byť nespoľahlivým pôvodný údaj poškodeného podniku Okresnej správy štátnych ciest o výške spôsobenej škody, je tým menej možné považovať za spoľahlivý základ pre zistenie výšky spôsobenej škody predbežný odhad ČSAD. Bolo preto povinnosťou okresného súdu zistiť spoľahlivými prostriedkami skutočnú škodu spôsobenú aj na tomto automobile, lebo by pri škode napr. 4000,- Kčs neprevyšovala škoda spôsobená na obidvoch vozidlách sumu 5000,- Kčs a u žiadného z obvinených by nebol daný zákonný znak trestného činu poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 tr. zák., že totiž ich konaním bola spôsobená väčšia škoda. Ak sa ukáže byť správnym údaj o výške škody uvedený sumou 416,- Kčs v horespomínanej zpráve národného podniku Okresná správa štátnych ciest Bratislava-vidiek a ak sa po presnom zistení výšky škody spôsobenej na aute Garant ukáže, že škoda na tomto aute spôsobená neprevyšuje sumu 4500,- Kčs, bude zrejmé, že tu chýba zákonný znak, vedený v § 137 tr. zák. a zistené konanie žiadného z oboch obvinených nebude možné posúdiť ako trestný čin poškodzovania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 137 tr. zák. Keďže však predbežný odhad škody asi 4500,- Kčs nevyklučuje ani možnosť škody vyššej ako 5000,- Kčs, bude možné taký záver urobiť až po došetrení aj v tomto smere. Keby však po došetrení bolo zistené, že konaním obvinených bola spôsobená škoda prevyšujúca 5000,- Kčs, bude povinnosťou súdu urobiť náležité zistenie, ktoré by dovoľovali záver, že konanie obvinených malo aj ďalšie zákonné znaky uvedené v ustanovení § 137 tr. zák., totiž že obvinení porušili dôležitú povinnosť uloženú im podľa zákona alebo že ich konanie svedčí o nezodpovednom postoji k majetku v socialistickom vlastníctve. Ani pre taký záver nie sú

však v doterajšom dokazovaní spoľahlivé závery. Neboli totiž náležite zistené predovšetkým také dôležité okolnosti, ako je stav vozovky v čase zrážky obidvoch vozidiel a technický stav týchto vozidiel. To bolo potrebné predovšetkým z toho dôvodu, že bezprostrednou príčinou zrážky obidvoch vozidiel bol šmyk auta vedeného obvineným S.

Tým viac potom bolo potrebné zistiť objektívne, aký bol povrch vozovky v mieste zrážky, ak bol tento ovplyvnený predchádzajúcim dažďom so snehom, prípadne blatom nachádzajúcim sa na vozovke, pričom o mokrom, prípadne blatom nachádzajúcim sa na vozovke, pričom o mokrom, prípadne blativom povrchu vozovky vypovedali aj ďalšie vypočúvané osoby.

Takéto presné o objektívne zistenie bolo potrebné z toho dôvodu, aby vzhľadom na tieto okolnosti mohli orgány činné v trestnom konaní zodpovedne prípadne za pomoci znalca z oboru automobilizmu posúdiť podiel obidvoch obvinených na vzniku tohto šmyku. Technický stav vozidiel po zrážke bolo potom potrebné zistiť najmä z toho dôvodu, že podľa výpovede svedka Š., ktorý sedel v čase zrážky v aute riadenom obvineným S., mal tento na zadnej časti vozidla len dve pneumatiky namiesto štyroch, bol dostal na mokrej asfaltovej vozovke šmyk. Keďže však aj z vlastnej výpovede obvineného S. je zrejmé, že tento zabrzdil, mali orgánovia činní v trestnom konaní zistiť prípadne s pomocou znalca z oboru automobilizmu, či tento technický stav vozidla nebol jedinou príčinou zrážky obidvoch vozidiel. Pri tom bolo potrebné zhodnotiť to tvrdenia svedka G. v prípravnom konaní, že keď chcel obvinený S. zabrzdiť, niektoré kolo mu zablokovalo, lebo si všimol, keď auto odťahovali z cesty, že mu zadné kolo blokovalo. Ani tento údaj svedka nebol nijako preverovaný, hoci jeho význam pre posúdenie viny oboch obvinených na zrážke vozidiel je zrejvý najmä aj z toho dôvodu, lebo aj podľa výpovede obvineného S. na hlavnom pojednávaní, bolo auto vedené obvineným H. v čase zrážky už zaradené na svojej správnej pravej strane. Podstatnou vadou celého dokazovania však bolo, že pozornosť všetkých orgánov činných v trestnom konaní bola zameraná len na vodičov tých motorových vozidiel, ktoré sa na ceste zrazili, úplne pomínutá však bola či už výlučná vina alebo spoluvina na zrážke vodiča toho auta, ktoré obvinený H. predchádzal, teda Š. Nebola totiž vôbec objasnená tá okolnosť jasne vyplývajúca z celého dokazovania, že predbiehanie nákladného auta riadeného Š., autom riadeným obvineným H., trvalo nezvyčajne dlhý čas. Tak podľa výpovede obvineného H. toto predbiehanie trvalo asi po vzdialenosti 100 m, podľa výpovede obvineného S. na vzdialenosti asi 3-4 telefónne stĺpy, alebo najmenej 2-3 telefónne stĺpy a podľa výpovede Š. na vzdialenosti asi 100-150 m. Bolo preto potrebné náležite objasniť aj príčiny tohto dlhého predbiehania auta riadeného vodičom Š. autom riadeným obvineným H. To bolo síce dôležité predovšetkým z toho hľadiska, či je správne to tvrdenie obvineného H., že keď on mienil predbiehanie uskutočniť, nevidel ešte v protismere žiadne motorové vozidlo a či sa teda správal tento obvinený v zmysle ustanovenia § 10 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 141/1960 Zb., alebo či toto jeho tvrdenie nie je správne a či pri predbiehaní porušil najmä to ustanovenie § 10 odst. 1 cit. vyhl., že vodič smie predbiehať len vtedy, keď týmto neobmedzí v jazde protiidúce vozidlo. Bolo však dôležité aj z toho dôvodu, aby mohlo byť náležite posúdené, či vodič Š. splnil svoje povinnosti ako riadič predbiehaného vozidla v zmysle § 10 odst. 3 cit. vyhl. a či prípadne toto jeho porušenie predpisov nebolo hlavnou príčinou toho, že auto riadené obvineným H. nemohlo zavčasu predbehnúť a že v dôsledku toho musel obvinený S. neočakávane zabrzdiť, tým vyvolal šmyk ním riadeného vozidla a tak došlo k zrážke obidvoch vozidiel. Pre správne posúdenie tejto viny alebo spoluviny Š. však bolo potrebné vypočúť ako svedka aj jeho spolujazdca B. Z výpovedi svedka Š. je totiž zrejmé, že ihneď po srážke došlo k výmene názorov medzi vodičmi o príčine zrážky.

Ostal teda skutkový stav aj dotyčne týchto zákonných znakov trestného činu poškodzovania majetku v soc. vlastníctve podľa § 137 tr. zák. úplne nejasný a nemal preto okresný súd v týchto smeroch dostatočný podklad pre rozhodnutie o obžalobe pre tr. čin poškodzovania majetku v soc. vlastníctve podľa § 137 tr. zák. Súčasne však nemal súd spoľahlivý podklad pre záver o vine oboch obvinených trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 224 odst. 1 prípadne aj odst. 2 tr. zák.

Keďže zákon bol dotyčne oboch obvinených, dotyčne obidvoch trestných činov, ktorými boli uznaní

vinnými, porušený v neprospech oboch obvinených, bolo potrebné dotyčne oboch obvinených zrušiť v celom rozsahu napadnutý rozsudok. Vo veci musí v zmysle hore uvedených pokynov byť predovšetkým zistené, či v zmere zažalovaného trestného činu poškodzovania majetku v soc. vlastníctve podľa § 137 odst. 1 tr. zák. je u oboch obvinených vôbec daná trestná zodpovednosť, alebo či u ktorého z týchto obvinených, prípadne v akom rozsahu je daná trestná zodpovednosť obvinených aj vo smere zažalovaného trestného činu ublíženia na zdraví z nedbanlivosti podľa § 224 odst. 1, príp. odst. 2 tr. zák.